

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 2. julija 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 76.

Ivan Mohorič:

Sezonsko 20-odstotno povišanje tarif.

Poročali smo že, da je rešenje Generalne direkcije državnih železnic br. 81.650 z dne 21. junija t. l., s katerim se odreja za dobo od 1. septembra 1929 do zaključno 31. marca 1930 (v Službenih Novinah očitno pogrešno tiskano 1920) za premog in nekatere vrste stavbnega materiala povišanje izjemnih železniških tarif za 20%, izzvalo v krogih industrije veliko iznenadenje in vznemirjenje. Od vseh panog industrije so se dvignili utemeljeni odločni protesti proti uvedbi takega povišanja, ki grozi porušiti produkcijske odnose in mora izzvati za položaj naše industrije neizogibno dalekosežne posledice.

Ako pazljivo proučimo in razmotrimo spomenice in proteste proti objavljeni naredbi o sezonskem povišanju tarif, moramo priznati, da je naredba res neizvedljiva in da je zato edino umestno, da se jo razveljavi.

Iz motivacije tarifnega obvestila br. 81.650 in iz besedila rešenja se vidi, da je bilo izdano iz saobračajno-tehničnih razlogov in da je namen naredbe, da bi se gotove vrste stavbnega materiala in premoga prevzile pred pričetkom jesenske sezone, da bi se na ta način prometna situacija v jesenskih mesecih razbremenila in da bi bil razpoložljivi lokomotivni in vozni park v tem času v večji meri na razpolago za prevoz ostalih vrst kuriva in poljskih pridelkov, ki podlegajo kvaru. Želi se torej doseči neke vrste delitev prometa in se v to svrhu odreja, da bodo transporti premoga in gotovih vrst stavbnega materiala, ki se bodo prevozili po 1. septembru, morali plačati tekem sedemmesečne dobe za 20% višjo vozarino, kot je sedaj po tarifi predvidena.

V obliki, v kateri je ta tarifna naredba v »Službenih Novinah« z dne 17. junija t. l. br. 139/1929 objavljena, pa predstavlja 20% povišanje tarife za premog v vozovnem in notranjem prometu, nadalje za prevoz apna, peska, kamenja in opeke po izjemnih tarifah neke vrste kazensko sankcijo, ki je določena zato, da se se njo prisili interese, da si v dobi dveh mesecev julija in avgusta, ki nas še ločita od pričetka jesenske sezone, nabavijo zadostne rezerve za celo jesensko in zimsko dobo, da ne zapadejo plačanju za 20% višje tarife.

Ali sploh obstoja tehnična možnost stvaranja takih rezerv.

Smatramo, da bi si bila morala pred izdajanjem take dalekosežne naredbe železniška uprava staviti vprašanje, ali je naše gospodarstvo pri sedanjih produkcijskih razmerah, pri naših prometnih prilikah, po načelih racionalnega gospodarjenja in ob sedanjih kreditnih pogojih v stanju, da si v teku dveh preostalih poletnih mesecev nabavi rezerve za sedemmesečno jesensko in zimsko dobo in ali je to tehnično sploh izvedljivo.

Odgovor na to vprašanje je absolutno negativen, kar hočemo dokazati z naslednjimi številčnimi primeri in konstatacijami notoričnih dejstev:

Najdalekosežna in za gospodarstvo najtežja odredba rešenja G. D. br. 81.650 je, da se povišujejo izjemne tarife za prevoz premoga 1 a, b, c, d za 20%. Situacija v prometu s premogom je v Sloveniji sledeča:

V Sloveniji se producira dnevno povprečno 7000 ton premoga, od katerega pride do 6000 ton v promet. Ker se dostavljajo za prevoz deloma tudi 15-tonski vozovi, se potrebuje dnevno za kritje normalne potrebe rudnikov povprečno 470 odprtih vagonov. Od navedene dnevne količine premoga odpade ca. 50% na dobave za državne železnice, 40% za potrebe industrije, 6% za aprovacijske svrhe in ca. 4% na izvoz. Iz navedenih števil se vidi, da je glavni konzument premoga državna železnica, o kateri je notorično, da nima predpisanih šesttedenskih rezervnih zalog pri svojih obratnih edinicah in bi bilo zato v prvi vrsti železi, da si predvsem uprava državnih železnic kot najjači konzument stvari rezervo do predpisane množine kuriva, ker bi se na ta način dalo doseči najizdatnejše omiljenje in razbremenitev za dobo jesenske kampanje. V kolikor železniška uprava v tej smeri še ni po lastni inicijativi poduzela potrebnih korakov, si dovoljujemo naprositi Generalno direkcijo, da nujno izda potreben ukrep in stopi v stik s premogovniki, da ji stavijo ves eventualno dosegljivi višek preko sedanje dnevne produkcije v to svrhu na razpolago, da bi si mogla predpisane rezerve izpopolniti.

Drugi največji odjemalec premoga je privatna industrija, na katero odpade ca. 40% vsega v Sloveniji produciranega premoga, ali povprečno 2400 ton dnevno. Za dobo 7 mesecev, računamo po povprečno 25 delovnih dni (torej skupno 175 dni), odpade torej od celokupne produkcije premoga v Sloveniji na potrebe industrije 420.000 ton. Ako bi se hoteli izogniti interesenti dekretiranemu 20% povišanju tarif, bi morali prevoziti v dobi dveh mesecev, to je v ca. 50 delovnih dneh meseca julija in avgusta celo količino 420.000 ton do tovarov. To pomeni, da bi se moralo poleg sedanjega rednega dnevnega tekočega kontingenta 6000 ton prevoziti še za sezonsko rezervo dnevno nadaljnjih 9600 ton.

Smatramo, da ni treba zgubljeni o tem mnogo besed, da je to za naše razmere popolnoma neizvedljivo, ne samo z ozirom na obratno-tehnične prilike in kapaciteto naših premogovnikov, marveč predvsem iz prometno-tehničnih razlogov, ker železnica sama ni v stanju staviti v tem času za prevoz tolikih količin premoga potrebne vagonov in lokomotive na razpolago.

Nemožnost izvedbe naredbe s prometnega stališča.

Ministrstvo saobračaja se lahko vsak moment pri Generalni rudarski direkciji prepriča, da se dá produkcija premoga potencirati preko sedanje količine maksimalno za 15%, kar pomeni za Slovenijo ca. 1000 ton dnevno, kar je mimogrede povedano, tudi le bolj teoretično kot praktično dosegljivo. Železnica pa more preko sedanjega števila vagonov, ki jih dostavlja premogovnikom, pojačati dostavo kvečjemu za 15%, ker je že danes situacija na primer na področju Direkcije državnih železnic v Ljubljani tako napeta, da vozovno vodstvo ni v stanju kriti celokupne potrebe naročil vagonov za ostalo blago, ker mora kriti prvenstveno redno potrebo premogovnikov. Iz poročil, ki jih prejema zbornica, se vidi, da se že danes za potrebe lesne industrije ne more dostavljati zadostnega števila naročenih vagonov,

Pozdravljamo našega tretjega kraljeviča.

V soboto zjutraj se je z bliskovito naglico raznesla vest po vsej državi, da je kraljica Marija povila v petek o polnoči na Bledu krepkega dečka. Vest o radostnem dogodku v kraljevi rodbini je izzvala povsod največje navdušenje in iskreno veselje. Topovski strelji po vseh garnizijah so raznesli radostno sporočilo v vse kraje in povsod, zlasti po Sloveniji, ki je ponosna, da se je v njej rodil naš kraljevič, so se spontano razobesile trobojnice, ki so oznanjale radost, ki jo občuti vse naše ljudstvo ob veselem dogodku v kraljevi rodbini. Po vsej državi so se vršile povodom srečnega rojstva v nedeljo in ponedeljek zahvalne službe božje; z brzozavnimi pozdravi in čestitkami, ki prihajajo v masah v pisarno kraljevega gradu na Bledu, hoče naše ljudstvo dati duška svojemu veselju, obenem pa pokazati svojo neomajno vdanost in iskreno ljubezen do kraljevskega doma.

Že v soboto zvečer je prispel iz Topole na Bled Nj. Vel. Kralj in v nedeljo ob 10. dopoldne sta bila sprejeta v avdienci predsednik vlade general Pera Živković in minister pravde dr. M. Srskić. Predpoldne je bil tudi že sestavljen zapisnik o rojstvu kraljeviča, ki so ga podpisali Nj. Vel. Kralj kot oče, general Pera Živković kot predsednik vlade in minister pravde dr. Srskić kot čuvar državnega pečata. »Službene Novine« objavljajo v svoji izredni izdaji z dne 1. julija zapisnik o rojstvu tretjega kraljeviča, kakor tudi zdravniško poročilo. Oznamenovanje novorojenčka, ki je predpisano po obredih pravoslavne cerkve, je izvršil pravoslavni prota iz Ljubljane Dimitrije Janković, ki je blagoslovil dete in mu dal začasno ime Pavle.

Vest o rojstvu »slovenskega« kraljeviča je bila s posebnim navdušenjem pozdravljena zlasti v Ljubljani in je že v soboto zjutraj izdal ljubljanski župan dr. Dinko Puc o rojstvu tretjega kraljeviča naslednji proglas: »Someščani! Na slovenski zemlji, v srcu naše Gorenjske, se nam je rodil kraljevski sin. Prvikrat je to v zgodovini slovenskega naroda in kraljevsko dete, ki mu danes puhti nasproti vsa naša ljubezen in ves naš ponos, je sin narodnega kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev in Njegove mile soproge, naše lepe, mlade kraljice. Sporočil sem takoj na Bled in v Beograd zagotovilo udanosti in ljubezni mesta Ljubljane do naše dinastije in našo veliko radost, ki nam jo je prinesel ta zgodovinski trenotek. Pozivljam vse one someščane, ki nimajo narodnih zastav na svojih hišah že radi včerajšnjega Vidovega dne, da jih razobesijo v počast našemu vidovdanskemu princu! Bog nam čuvaj kralja, kraljico in njeno materinsko srečo, ves kraljevski dom in zlasti tudi nežnega princa, ki je vznikel sredi naše slovenske domovine!«

Njegovo Veličanstvo Kralj je izdal kot vrhovni komandant vojske povodom rojstva kraljeviča naslednje dnevno povelje: »Moji dragi vojski in mornarici! Junaki! Nj. Vel. Kraljica mi je z božjim blagoslovom rodila danes, 28. junija, tretjega sina. Z radostnim sreem objavljam to vest Svoji hrabri in ponosni vojski ter mornarici, pošiljajoč jima tudi Svoj pristrčni pozdrav: Živela moja hrabra vojska in mornarica!«

Naj živi Nj. Vel. Kralj in kraljevski dom!

kljub temu, da se za mnoge transporte, kakor na primer za drva, za kurjavo itd. namesto odprtih vagonov dostavljajo pokriti vagoni.

Iz navedenih števil se vidi, da bi se dalo pri skrajni potenciranosti produkcije premoga, kakor tudi dostave vozov za premogovnike v dobi mesecev julija in avgusta prevoziti kvečjemu 35.000 ton, dočim potrebuje industrija za jesensko in zimsko sezono samo iz slovenskih premogovnikov 420.000 ton premoga. Z drugimi besedami za 385.000 ton v Sloveniji produciranega premoga bi morala naša industrija brez lastne krivde plačati za 20% višjo tarifo, kar predstavlja, ako vzamemo za bazo razdaljo 200 km, na katero se premog v naši državi povprečno prevaža, občutno vsoto 5.475.500 Din. Povišanje tarife bi bilo mogoče razumljivo, ako bi zadelo renitentna podjetja, ki si kljub dani možnosti nočejo pravočasno v predsezoni preskrbeti primernih rezerv na kurivu, je pa neumestno in krivično, ako ni dana možnost, da se industrijska podjetja oskrbijo s potrebno rezervo na kurivu. V tem primeru se občuti povišanje kot neutemeljena represalija od strani železniške uprave napram celokupni industriji. (Konec prih.)

Neupravičeno zapostavljanje.

(Ali so gospodarski krogi interesi-rani na izboljšanje položaja finančnih konceptnih uradnikov?)

Sedanja vlada energično dela za izboljšanje uprave. Čutimo, da je to deloma že uspelo. Iz različnih zakonov in ukrepov vidimo, da se bo prizadevanje za izboljšanje uprave še stopnjevalo v hitrem tempu. Prav je, da se je vendar enkrat stvar prijelo na pravem koncu. Hoče se kvaliteto uradništva izboljšati in to doseči s povišanjem prejemkov, kajti že vsak privatni gospodar ve, da pri plačah osebja ne sme štediti, če hoče doseči dobro delo; ne smela bi torej štediti tudi država.

V zadnjem času smo pozdravili dva zakona, ki nudita uradnikom boljše eksistenčne pogoje. To sta zakona, s katerima se je sodnikom in političnim upravnim uradnikom-pravnikom zasigurala boljša plača. S tem se bo brez dvoma dosegel dotok dobrega naraščaja, pa tudi večja vnema sedanjega osebja, ako se odvzame trda skrb za eksistenco.

Nekaj pa pogrčamo še, kar je nujno že iz načela pravičnosti. Kaj

se bo storilo za finančne konceptne uradnike, ki imajo težko in zelo odgovorno, pa tudi odijozno službo? Na tem vprašanju so jako zainteresirani obrtniki, trgovci in industriji, ki vedo, kako globoko režejo zakoni finančne narave v gospodarsko življenje in kako morajo vse svoje delovanje mnogokrat prilagoditi načinu, kako izvajajo finančna oblastva svoje zakonite naloge. Ni nam vseeno, če delujejo v finančni upravi strokovno res izobraženi uradniki-pravniki, ali pa uradniki s predizobrazbo, ki jih ne usposablja v polni meri za njihovo službo. Manjka jim namreč pravni čut in često tudi razsodnost, kako naj v okvirju zakona omilijo različne trdote.

Finančna zakonodaja jako vpliva na gospodarstvo. Če je zakon slab, lahko ogroža eksistenco. To čutimo pri sedanjem zakonu o taksah, na katerem juristi niso sodelovali, še slabše pa je, če pravnik niso na razpoloženju pri izvajanju. Slično čutimo pomanjkljivosti kazenskega prava v carinskih zakonih. V obeh teh zakonih se prepoveduje vsaka milost. Vsako znižanje kazni je nemogoče, tudi če se dokaže, da se je kdo pregrešil samo radi nepazljivosti ali pa pozabljivosti. Vzrok temu je dejstvo, da se kazensko postopanje ni poverilo pravnikom, drugim se pa ne da moč v roke, da bi smeli po svoji uvidevnosti soditi. Niso pa to mali ali brezpomembni primeri. Kazni po teh zakonih gredo na stotisoče. V carinskih zadevah se izreka nadomestilni zapor do dveh let. Če pomislimo, kakšno pravno varstvo se daje v zadevah z enakimi posledicami, ki se obravnava pred sodišči, in kako enostavno in hitro se kdo na visoke kazni obsodi pri carinarnih in davčnih upravah. Te odgovorne funkcije morajo vršiti uradniki brez pravne predizobrazbe, in se tega dela niti braniti ne smejo, ker jim je po zakonu naloženo.

Omenili smo posebno kazensko postopanje, ker vsi zainteresirani krogi žele, da bi tako delo morali vršiti samo pravnik, ki so za to edino usposobljeni.

Ali ne samo kazensko postopanje, tudi ostala finančna uprava je tako važna in tako komplicirana, da potrebujemo pravnik na vseh mestih z važnejšimi funkcijami. Vsak hip izide nov zakon. Kako naj si pomagata uradnik nejurist, ki se mu pri sedanjih prilikah ne morejo dajati zadostna navodila. Posledica je neenakost v delu in tudi v obremenitvi prebivalstva. Če se pa hoče pridobiti zadostno število pravnikov za finančno službo, se jim mora zagotoviti primerno plačo. Dosedaj se žalobog niso zadosti upoštevali finančni juristi. Posledice niso izostale. Mnogi so izstopili iz službe, naraščaja ni bilo skoro nič. Pred vojno je bilo v današnji Sloveniji 96 uradnikov konceptne stroke, danes jih je le še 37. To da misliti!

Gospodarski krogi so v veliki meri zainteresirani na dobri finančni upravi. Posebno so zainteresirani tudi na tem, da bi enkrat finančna uprava v celi državi v vseh pokrajinah enakomerno funkcionirala in da bi enkrat prenehale upravičene pritožbe radi neenakomerno porazdeljenih davčnih bremen. Finančna uprava bo v tem zmislu dobro funkcionirala le, ako ji bodo stali na čelu visokonaobraženi konceptni uradniki. Zato želimo in smatramo za nujno potrebno, da vlada uredi položaje, plače in doklade tudi finančnim konceptnim uradnikom tako, kakor sodnikom in političnim uradnikom. Če se bodo uradniki finančne stroke zapostavljali, bo trpela predvsem država sama in z njo tudi ljudstvo, v prvi vrsti pa obrtniki, trgovci in industriji.

Trgovci! Zahtevajte, da Vam v kavarni, gostilni in vsakem javnem lokalu predložijo »Trgovski list«!

† Dr. Gregor Žerjav.

V četrtek, dne 27. p. m. ob 5. polpodne je umrl v Poljčah na Gorenjskem bivši večkratni minister in narodni poslanec dr. Gregor Žerjav. Truplo velikega pokojnika je bilo še istega dne ponoči prepeljano v Ljubljano v pokojnikovo stanovanje, od koder se je izvršil v petek ponoči prenos krste s truplom na katafalk v malo dvorano Kazine, ki je bila preurejena v mrtvaško kapelo. V soboto ves dan in še nedeljo tik do začetka pogrebnih svečanosti je vladal pred Kazino velikanski naval množic, katere so prihajale iz vseh krajev, da izkažejo pokojniku zadnjo čast. Veličastni pogreb, kateremu je prisostvoval zastopnik Nj. Vel. kralja armijski general g. Svetislav Matić, zastopnik vlade in ministrskega predsednika, zastopniki raznih ministrstev, številni bivši ministri in poslanci, nadalje predstavniki oblasti, državnih in civilnih uradov, raznih korporacij in organizacij ter nepregledna množica ljudstva, se je vršil v nedeljo ob 11. uri dopoldne.

S smrtjo dr. Gregorja Žerjava je izgubila naša država eno najbolj markantnih osebnosti. V zgodovini bojev za postanek Jugoslavije bo pokojnikovo ime napisano z zlatimi črkami, zakaj ujedinjena in svobodna Jugoslavija je bil ideal, za katerega se je boril pokojnik izza svoje rane mladosti. Za realizacijo tega ideala je žrtvoval vse svoje sile. Vse njegovo delovanje, njegovo hotenje in vsa njegova miselnost, vse je bilo posvečeno temu cilju. Bil je nacionalist najčistejšega kova, patrijot najširših vidikov. Z vso svojo dušo

se je posvetil delu za jugoslovensko državo, katero si je zamislil v čisto konkretni obliki že kot mladenič in katero je sistematično pripravljaval brez prestanka vse dokler se ni uresničil njegov sen. Rabeljska preganjanja bivšega avstrijskega režima so mu odvzela zdravje, niso pa oslabila njegove borbenosti. Nosil je vse muke moško in vdano in ni klonil duhom niti tedaj, ko so mu pretili z vešali.

Ob prevratu so pripadle odličnemu pokojniku težke in velike naloge, moral je graditi od temelja. Poklican je bil večkrat na najbolj odgovorna mesta, kjer je dal vedno polnega moža. V naši rezidenci so poznali pokojnika že ob prevratu v najširših krogih, in če so ga prej cenili kot žarkega rodoljuba, so se morali potem, ko se je udeleževal na raznih odgovornih mestih, čuditi njegovi brezprimerni marljivosti in vztrajnosti, njegovi energiji in železni volji. S svojimi bogatimi duševnimi zakladi, s svojo globoko znanostjo in široko inteligenco si je znal kaj kmalu pridobiti v vrstah najodličnejših državnikov zavidljivo mesto. Dr. Žerjava so cenili in visoko spoštovali vsi, kateri so imeli priliko priti z njim v ožje stike, in to tudi njegovi najbolj fanatični nasprotniki. Žalne manifestacije ob njegovi smrti, dokazi globokega sožalja iz tu- in inozemstva, besede najodličnejših osebnosti in njegov pogreb sam, so zgovoren dokaz o težki izgubi, ko je utrpela naša država s smrtjo moža tako odličnih kvalitiet.

Slava njegovemu spominu!

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v III. četrtletju 1929.

1. **Zemljiški davek.** Zemljiški posestniki, ki reflektirajo z ozirom na število družinskih članov na znižanje dopolnilnega davka za I. 1929, morajo to zahtevo prijaviti občinskemu uradu do konca meseca julija t. l.

2. **Uslužbenski davek.** Od uslužbencev pobrane zneske morajo gospodarji odpremiti davčni upravi do 15. dne vsakega meseca. Gospodarji, ki nimajo več nego pet uslužbencev, odpremljajo ta davek četrtletno, torej v mesecih april, maj in junij 1929 pobrane zneske do dne 15. julija t. l.

3. **Rentni davek.** Zavodi, naprave in podjetja, ki so dolžna pobirati rentni davek z odbitkom ob izplačilu temu davku zavezanih prejemkov, morajo odpremiti v I. polletju 1929 pobrane zneske s predpisanim seznamom v dveh izvodih v 45 dneh po poteku polletja, to je do vstevši 14. avgusta 1929.

4. **Davek na poslovni promet.** — Davkoplačevalci, ki vodijo knjige

opravljenega prometa, so dolžni do konca meseca julija 1929 plačati prometni davek od prometa, opravljenega v II. četrtletju 1929.

5. **Dospelost direktnih davkov.** — Neposredni davki za III. četrtletje 1929 so dospeli v plačilo dne 1. julija, plačati pa se morajo najkasneje do dne 15. avgusta 1929, kolikor še niso odmerjeni, po predpisu v ustreznih davčnih obliki minulega leta.

6. **Dospelost nekaterih perijodičnih taks.**

a) Do dne 15. julija t. l. so delniške družbe dolžne predložiti davčni upravi seznam v I. polletju 1929 otvorenih tekočih računov in plačati odpadajočo takso v kolkih.

b) Tretji obrok dopolnilne prenosne takse, ako presega letni predpis Din 500—, zapade v plačilo v času od 1. do vstetega 15. julija 1929.

c) Točilno takso za pravico, da se točijo pijače, je plačati za II. polletje 1929 do dne 31. julija 1929.

ZAHTEVE VOJVODINSKIH POLJEDELCEV.

Po mnogih pripravljanih konferencah se bo vršil 1. septembra v Subotici kongres vojvodinskih poljedelcev, na kojega bo povabljeni tudi vlada. Stavili bodo menda sledeči dve zahtevi: 1. vpelje naj se poseben davek za konsumente, ki dajejo mleti žito v mlinih; 2. vpelje naj se pšenični davek, ki naj ga tudi konsumenti nosijo. Na ta način dobljeni denar se porabi za nakup umetnih gnojil in za moderniziranje poljedelstva. Tako naj bo pridelovanje pšenice kmetu še nadalje omogočeno. Seveda so to jako dalekosežne zahteve in bo treba globokega razmotrivanja. Vidimo pa, kako tišči sedanja žitna kriza na vse poljedelce, pa naj si bo to v Evropi ali v Ameriki.

AVSTRIJSKO GOSPODARSTVO.

Trgovski atašé angleškega poslaništva na Dunaju O. S. Phillpotts je govoril o gospodarstvu Avstrije in je dejal: Go-

PO SVETU.

Med Anglijo in Indijo obratujejo sedaj stalno aeroplani, ki prevažajo potnike, pošto in tovor. Proga iz Londona v Karači v Indiji zahteva 6 dni, faktučna vožnja pa traja samo 52 ur.

Češkoslovaška je v zadnjem času znižala več carinskih postavk. V Češkoslovaški tožijo, da stalno padanje poljedelskih pridelkov zelo teži na kmetijstvu in slabi njegovo kupno moč. Domača industrija je precej dobro zaposlena, a ne vse panoge. Splošne so pritožbe o slabih vplačilih.

Roayl-Dutch je producirala lani 22 milijonov ton petroleja, proti 16 milijonom v letu 1927; glavni del je prišel na Venezuelo (7.1 proti 4.49 mil. ton), dalje na U. S. A. (7.7 proti 5.89) in na Nizozemsko Indijo (3.97 proti 3.44).

Svetovna produkcija petroleja je znašala lani 187 milijonov ton proti 178 mil. v letu 1927; ker je ostala produkcija v U. S. A. precej stabilna, je padel delež U. S. A. na svetovni produkciji od 72 na 68 %; druga je Venezuela, tretja Rusija.

Italijanskim pristaniščem, ki razširjajo obrate, je dovolila vlada znatne davčne olajšave; druga pristanišča so dobila za zboljšanje pristaniških naprav lepe podpore, Reka n. pr. 18 mil. lir.

Centralna zveza nemških konsumnih društev naznanja, da se je promet v njej včlanjenih društev dvignil od 982 milijonov mark v letu 1927, na 1.100 milijonov mark v letu 1928. Število članov znaša 2.900.000. Promet društva z blagom, ki so ga sama napravila, je znašal lani 308 milijone mark. Hranilne vloge konsumnih društev znašajo 296 milijonov mark.

Poljska telefonska družba je najela pri švedskih bančnih zavodih posojilo v znesku 100 milijonov švedskih kron.

Eksport Rusije čez evropske meje je znašal v maju 50 milijonov rubljev proti 58 milijonom v aprilu, import pa 61 milijonov proti 51 milijonov rubljev.

Pripravlja se svetovni trust probkovine. Belgijska družba probkovine je sklenila pravkar dogovor s špansko vlado glede ureditve produkcije in porabe probkovine v Španiji, kar je praktično isto kot kontrola španske produkcije probkovine. Obenem se vršijo pogajanja med evropskim probkovnim trustom in ameriško Armstrongovo skupino, kar bo privedlo morda do ustanovitve svetovnega trusta probkovine.

»Znamenje časa« je rubrika v berlinskem »Lokal-Anzeigerju«, kjer navaja razne insolvence; med njimi na pr. je magdeburška banka F. Wolff, ki obstoji že 75 let.

Proti ameriški carinski noveli je protestiralo doslej že 20 držav. Pravijo, da se predsednik Hoover boji, da ne bi vsled uporabe nove carinske novele trpel ameriški eksport.

Delnice A. E. G. (Allgemeine Elektrizitätsgesellschaft) v Berlinu so v izrednih množinah pričeli kupovati v Ameriki; zdi se, da se bo tudi to podjetje kmalu »amerikaniziralo«. Govorili bomo o tem v posebnem članku.

»Mitropa«, srednjeevropska d. d. spalnih in jedilnih vagonov, je imela lani 1.200.000 mark čistega dobička in razdeljuje pet odstotno dividendo.

Japonci si prizadevajo za turški trg in so otvorili v poslopju pristaniškega monopola ob galatskem mostu stalno vzorčno razstavo. Tudi sicer se japonska industrija zelo trudi za osvojitve turškega trga.

Francozi ustanavljajo na Ogrskem tekstilno industrijo. Francoski tekstilni industriji so ustanovili v Budimpešti veliko predilnico bombaža. Mesto Budimpešta jim je dala na razpolago prazno vojašnico v predmestju. Tvorica bo obratovala z 100.000 vreteni, že sedaj pa ima 20.000 vreten. Nova tvornica je bila otvorjena dne 4. junija 1929 z veliko svečanostjo, katere so se udeležili tudi zastopniki vlade.

Alpine Montan. Na občnem zboru Alpine Montan so ugotovili, da se bliža promet prometu predvojne dobe. Lani so bile tovarne A. M. skoz vse leto skoraj polno zaposlene in so dosegle obrat 130 milijonov šilingov. Najboljše dosežanje kupčijsko leto je bilo I. 1912 z obratom 141 mil. šilingov, na sedanje razmere preračunljeno. Razdelili bodo 4-odstotno dividendo v znesku 2.400.000 šilingov.

Premogovna produkcija leta 1928. v Sloveniji.

Iz uradne statistike o rudarstvu v letu 1928. posnemamo sledeče zanimive podatke o premogovni produkciji v letu 1928.:

A. Rjavi premog:

Od 60 (+ 4)* premogovnikov jih je bilo 24 (- 4) v obratu. Ti so pridobili z 8.062 moškimi, 498 ženskami, 62 moškimi mladostniki in 6 ženskimi mladostniki delavci, skupaj z 8.628 delavci in 246 pazniki 18.663.893 q (- 427.020 q ali 2-23%) rjavega premoga v skupni vrednosti 340 milijonov 180.212 Din (- 40.317.688 Din ali 10-59%) po povprečni ceni 18 Din 22 p (- 1 Din 71 p) za 1 q na pridobivališču. Od te proizvodnje je 1.264.830 q lignita in 17.399.063 q rjavega premoga.

Dalje je bilo v premogovniku Zbelovo pri pripravljajnih in vzdrževalnih delih zaposlenih 5 delavcev in 1 paznik, v premogovniku Stanovsko 1 delavec in 1 paznik, v premogovniku Jurovec 7 delavcev in v premogovniku Klanc 4 delavci in 1 paznik.

Na enega izmed 8.628 (- 150) delavcev produktivnih premogovnikov odpade od cele proizvodnje povprečno 2.163 q (- 12 q) rjavega premoga v vrednosti 39.427 Din (- 3.920 Din).

Nad 50.000 q se je pridobilo v premogovnikih:

	Stotov
1. Trbovlje, Trb. prem. družba	8.277.500
2. Zagorje, Trb. prem. družba	2.583.000
3. Hrastnik, Trb. prem. družba	1.495.000
4. Velenje, Kralj. SHS	1.264.830
5. Brezno-Huda jama, TPD	1.012.000
6. Ojstro, Trb. prem. družba	881.000
7. Rajhenburg, Trb. prem. družba	878.600
8. Šentjanž, Andreja Jakila	776.744
9. Kočevje, Trb. prem. družba	665.000
10. Zabukovca, Kralj. SHS	314.800
11. Leše, Henckel Donnersmark Beuthen	166.605
12. Zabukovca, keram. ind. d. d.	102.130
13. Dobljče-Loka, premogokopna družba Belokrajina	99.169
14. Libože, Trbov. prem. družba	67.114
15. Trobni dol, tov. šečera Čuprija	62.056
Ostali manjši premogovniki	68.345

Od toletne produkcije in ostanka iz lanskega leta se je oddalo v tuzemstvo, in sicer:

Ravnateljstvu državnih železnic:	
v Ljubljani	3.768.700
v Zagrebu	3.615.907
v Beogradu	245.488
v Subotici	1.352.672
skupaj.	8.982.767

ali 45.97% skupne produkcije

	Stotov
za industrijo v Sloveniji	3.982.483
za industrijo v Hrvatski	1.244.590
za industrijo v Vojvodini	1.273.205
za industrijo v Srbiji	469.790
skupaj.	6.970.068

ali 35-66% skupne produkcije;

drugim strankam:	
v Sloveniji	1.466.496
v ostalih delih države	118.273
skupaj.	1.584.769

ali 8-10% skupne produkcije;

	Stotov
v inozemstvo, in sicer:	
v Avstrijo	306.766
v Madžarsko	172.285
v Italijo	41.376
v ostalo inozemstvo	100
skupaj.	520.527

ali 2-64% skupne produkcije.

* Pripomnja. V oklepaju navedene številke izkazujejo razlike napram stanju v letu 1927.

Pri lastnih obratih se je porabilo 737.925 q ali 3-76% in za deputate lastnih uradnikov in delavcev 359.262 q ali 1-98%, nerabnega je postalo 63.526 q ali 0-31% in 312.079 q ali 1-58% je ostalo koncem leta na premogovniku v zalogi.

B. Črni premog.

V edinem (=) premogovniku na Orlah pri Ljubljani se je izkopal s 13 odraslimi moškimi in 1 žensko, skupaj s 14 delavci in 1 paznikom 3.386 q (- 1.792 q ali 34-60 odst.) črnega premoga v vrednosti 90.220 dinarjev (- 48.005 Din ali 113-71%) po povprečni ceni 29 Din 61 p (+ 21 Din 36 p) za 1 q.

Oddalo se je drž. železnicam v Sloveniji	1.075	1.554
industrijam v Sloveniji	200	1.275
industrijam v Srbiji		

drugim strankam v Sloveniji 13

Skupno se je oddalo 2.842

Za deputate lastnih uradnikov in delavcev se ga je porabilo 13 q in 531 q pa je ostalo koncem leta še v zalogi.

Industrija.

Ustanovitev tovarne umetne svile v Tesliću je stopila sedaj v stadij uresničenja. Prišlo je že več angleških tehnikov, ki bodo izvedli predela za gradbo in opremo nove tovarne.

Bor, naš največji bakreni rudnik, last neke francoske družbe, je produciral leta 1927. 12.763 ton surovega bakra, lani pa 15.086 ton. Čisti dobiček poslovnega leta 1926/27 je znašal 18 milijonov fr., v drugi polovici 1927 pa 19-5 mil. frankov.

Trije veliki francoski koncerni kemije so se združili v eno samo skupino, ki bo vodila pogajanja z nemško in angleško kemično industrijo glede kooperacije.

Nemška industrija zamatnih trakov, ki je nekoč tako cvetela, opušča vsled spremenjene modne smeri podjetje za podjetjem. Danes je v Nemčiji samo še 1000 takih stavev, nazadnje jih je bilo zaposlenih samo še 80, in sedaj so menda še te opustili.

Angleške tovarne sladkornopesnega sladkorja se zmeraj bolj pečajo s čiščenjem tujega surovega sladkorja.

Francoski producenti železa in jekla nameravajo ustanoviti centralno blagajno, ki je mišljena v prvi vrsti kot zavod ekspozitnega financiranja.

Poljski monopol spirita je imel v gospodarskem letu 1928/29 okoli 595 milijonov zlatov dohodkov, kar pomeni za državo 81 milijonov zlatov dohodkov več kot v prejšnjem letu.

Racionalizacija češkoslovaške platnene industrije. V češkoslovaški platneni industriji se vršijo pogajanja glede ustanovitve kvotnega kartela. Oni obrati, ki najbolj racionalno delajo, naj bodo zaposleni s polno kapaciteto s tem, da drugi obrati delo ustavijo; ti bodo odškodovani iz skupne blagajne, v katero bodo vplačali preostali obrati določene zneske. Od teh odredb pričakujejo velikega znižanja nabavnih stroškov. Pogajanja bodo končana v najkrajšem času.

DENARNA POLITIKA ITALIJE.

Italijanski minister za finance g. Mosconi je pred kratkim podal v rimskem parlamentu ob priliki budžetne debate izjave, ki niso važne izključno za italijanske interese, ampak imajo tudi velik pomen za finance sploh. Te izjave nam tudi jasno kažejo, kaj vse je naredil fašistični režim za izboljšanje finančnega položaja italijanske države. V svojem govoru je Mosconi omenil, da se proces finančne sistematizacije v zvezi z denarno reformo vedno bolj očituje. Ugodne posledice tega se že vidijo iz več činjenic. Tako vidimo, da se cene čedalje bolj prilagodujejo stabilizovanemu kurzu denarja. Deficit lanskega leta trgovinske bilance je bil samo posledica začasnih razmer, ki jih je povzročil položaj poljedelstva in potreba, da se obnovijo zaloge surovin. Najnovejši statistični podatki pa kažejo, da začinja neravnotežje v trgovinski bilanci izginjati. Plačilna bilanca kaže tendenco izboljševanja. V zadnjem času so se izvršile znatne investicije italijanskega kapitala v tujini in to celo tudi v domeni bančne ekspanzije. Italije danes več ne moremo smatrati za dolžnico inozemstva, kajti vojni dolgovi so kompenzirani s krediti, danimi na račun reparacij, dalje ne prekašajo posojila, ki so jih države in juridične družbe najele v tujini, v nobenem slučaju vsote italijanskih kapitalij, ki so investirane v tujini.

Kar se tiče obtoka bankovcev, je gospod Mosconi izjavil, da je razmerje s kritjem zlata ohranjeno.

Pri poročilu o razvoju industrije, je Mosconi izjavil, da je število brezposelnih, ki je znašalo meseca februarja t. l. 489.000, padlo v mesecu maju na 227.000. Hranilne vloge znašajo 37 milijard lir, kar predstavlja več kot 100 milijard dinarjev.

Na koncu svojega govora je Mosconi poslanski zbornici še sporočil, da se je izvedla reforma italijanskega računovodstva, s čemur se je dosegla v računih enostavnost in jasnost.

RAZNO.

Pridelovalci tobaka v Srbiji in Vojvodini bodo dobili na račun pridelka brezobrestna posojila.

Konkurzi v Srbiji se množijo; pri sodišču v Valjevu so n. pr. zaznamovali v enem dnevu 6 konkurzov s pasivnostjo 2.000.000 Din.

Zavarovanje mornarjev. V Splitu se je vršila konferenca zastopnikov jugoslovanskih mornarjev z zastopnikom Pokojninskega zavoda v Ljubljani. Mornarji so zahtevali glede na njih naporno službo znižanje pokojninsko-zavarovalne dobe za one mornarje, ki so v

Ljubljani zavarovani, od 40 na 25 let. Pri ljubljanskem zavodu je zavarovanih okoli 700 mornarjev. Zastopnik ljubljanskega zavoda se predlogu ni mogel pridružiti in so izvolili mornarji posebno komisijo, ki naj v svrhu nadaljnjih pogajanj stopi z upravo zavoda v najožji stik.

Izvozniki sladkorja iz Jugoslavije dobio izvozne olajšave. Izvozna količina mora tehtati najmanj 10.000 kg in mora biti naslovljena na Sušak, Rakek ali Dževdželijo.

Stvarne dajatve Nemčije in srednjeevropska industrija. Po Youngovem načrtu bodo stvarne dajatve Nemčije v bodoče skrčene za 50 milijonov mark in bodo čez 10 let polagoma popolnoma izostale. Pri tem izhajajo od sedanje vrednosti 750 milijonov mark. Te določbe Youngovega načrta so pa seveda pomembne za ostalo srednjeevropsko industrijo, ker se bo zmanjšala konkurenca nemških stvarnodajstvenih dobav. Odkar se je začel izvajati Dawesov načrt, je dobavila Nemčija za 2029 milijonov mark blaga, k čemur pridejo še kurivne snovi v teži 63½ milj. ton in v vrednosti 1431 milijonov mark. V komaj petih letih je bilo torej reparacijskih dobav za 3460 milijonov mark, na lefo torej povprečno za 700 milijonov mark. Zmanjšanje nemških reparacijskih dajatev bo prišlo srednjeevropski industriji v dobro zlasti pri dobavah za Jugoslavijo, Italijo in Rumunijo. Gre pri tem v prvi vrsti za stroje, vozilna sredstva, umetna gnojila, kemikalije in kemične izdelke, torej za predmete, ki jih more srednjeevropska industrija proizvajati do popolne dovršenosti.

Ford v Turčiji. Poročali smo že, da se bo Ford ustalil tudi v Carigradu. V lastnem pristanišču so imel tovarno za gradbo in sestavljanje avtomobilov, traktorjev in aeroplanov. Turčija mu dovoli za vse uvožene sestavne dele in za surovi material popolno pristojbino prostost. Samo izdelki, ki bodo eksportirani preko mej svobodnega pristanišča, bodo plačali majhno pristojbino, ki bo pa vsled pričakovanega ogromnega prometa dala Turčiji vseeno velike vsote. V zvezi s tem gre opustitev Fordovih naprav v Trstu, njih preselitev v Carigrad in zalaganje Evrope in zahodne Azije iz Carigrada ven. Tako bo kmalu vsa Evropa fordizirana in generalmotorizirana. Drugi kontinenti (Afrika, Azija in Avstralija) pa glede avtomobilstva itak niso samostojni.

Avstrijske vodne elektrarne. V Avstriji imajo 44 hidroelektričnih naprav s srednjo letno kapaciteto 508.000 KS in z inštalirano kapaciteto 1.192.000 KS. Maksimum na leto je 2950 milijonov KWur. Leta 1918 je znašala dolžina elektrovodnih žic 2791 km, v letih 1919 do 1928 so jih napeljali 8495 km, danes jih je okoli 12.000 km. Po vojski torej prirastek nad 9000 km ali nad 300%.

LISTEK.

A. Ogris:

Trgovina izza srede stoletja.

Dočim so do 19. stoletja trgovskemu poklicu pogojni njegovega obstanka utemeljeni pretežno v relativno obilnejši ter mnogovrstnejši potrošnji tenke plasti premožnejšega prebivalstva, ga zdemokratizirano gospodarstvo in zracionalizirana miselnost novejšega veka pomakne poleg industrijske produkcije na prvo mesto v vrsti socialnih moči. Ko pade cehovska vezanost tudi formalno in zavladala obrtna svoboda, trgovski gospodarji ne morejo več sami določati število konkurentov, katerim še selitvena svoboda dovoljuje, zaposliti svoje kapitale kjerkoli, kjer konkretne razmere obljublajo najugodnejšo rentabilnost. Največja ovira, ki je v starem in srednjem veku prekomerno dražila poslovanje in cene ter krajevno utesnjevala trgovino v zelo ozkih krogih, namreč prometne težave, skoraj izgine. Proizvodnja potrebščin v gospodinjstvem gospodarstvu pade rapidno; denarna izmenjava prodre na vsej črti, v mestih, pa tudi na podeželju; naglično narašča prebivalstvo, ki se poklicno čim dalje bolj diferencira in si mora končno nabaviti vse, kar potrebuje, pri trgovcu. To pa stori tim lažje in rajši, ker tehnične iznajdbe in tovarniška organi-

zacija izredno zvišajo delovno izdatnost, z bog česar rastejo realni dohodki in kupna moč najširših slojev. Tudi materialna kultura se hitreje dviga od stopnje do stopnje, poraja s tem neprestano nove in nove potrebe ter zahteva zmiraj več trgovčevega posredovanja.

Kar se trgovinskih predmetov tiče, pade v primeri s prejšnjimi dobami v oči predvsem ogromnost njih količin, pa tudi število njih vrst se povspe nečuvno visoko in njih raznovrstnost se čim dalje tem težje pregleda. Začimbe, dragulji, sol, svila, dišave, finejša manufaktura in podobni maloobsežni predmeti, katerim je prej veljala glavna trgovčeva briga, zaposlijo trgovino naše dobe le še na postranskih tirih; zato pa vladajo, zlasti v mednarodni trgovinski izmenjavi in deloma tudi notranji distribuciji tem bolj voluminozne dobrine kakor so premog, ruda, žito, stavbno gradivo, les, bombaž itd., torej blago, katero je do slej zaradi dragih vozmin in lastne nizke cene svoja odjemališča našlo le v najbližji okolici. Glavni potrošnik tega blaga, ki obstoji pretežno iz surovin, je obrt in moderna veleindustrija. Ta pa potrebuje, kakor ji neizprosno velevata strojna oprema in kakovost izdelka, stalno surovine izvestnih istih kakovosti, v istih zaporednih množinah in po čim najbolj nizkih ter stabilnih cenah; za vse to mora poskrbeti trgovina, ki opazujoč in izravnavajoč cenovne razlike, zbira ustrezne surovine po vseh koncih

sveta, jih razbira po kakovostnih stopnjah in po teh zopet seskuplja v takšne delne količine, kakor jih hoče tehnika mednarodnega prometa, in slednjič te velike količine porazdeljuje v manjše, kakor jih morejo prevzeti posamezni industrijski obrati. Proizvajalni proces pa se kmalu jame drobiti na več krajevno ločenih stopenj, katerim mora trgovina velikim delom in v velikih množinah poskrbeti še polizdelke. V tem oziru trgovino poleg industrije v izdatni meri zaposli tudi obrt.

Glavno poprišče trgovinskega priza- devanja ostane kajpak razpečevanje gotovih izdelkov; ta funkcija se močno intenzivira, njeno redno obavljanje postane jeden glavnih pogojev za nemoten potek zamotanega ustroja današnjega gospodarjenja. Kajti blago se proizvaja v velikanskih količinah in se tudi mora proizvajati v gromadnih razmerjih, ker pritiska konkurenca neprestano na cene in ker je tudi v nevšečnih razmerah po navadi zmiraj še boljše, proizvajati začasno četudi z izgubo, kakor pa gledati, kako veliki investirani kapitali brezdelno kopičijo obrestne dolgove. V takih odnošajih se vidi naravno, da se gospodarsko težišče od proizvodnje preimake k trgovini; proizvajati še tako ogromne količine blaga preostane spriču današnjih kapitalnih sredstev in tehničnih možnosti biti umetnost, vedno akutnejši in težji pa postaja problem, kako vse te velikanske zaloge blaga še s kakšnim

pridom prodati. Nastane posebna znanost opazovanja tržišč in organiziranja kupne moči v prebivalstvu. Pa še iz drugega razloga je moderna industrija dala trgovini razmaha. Ona zaposluje mnoge milijone delovnih sil, vstvarja eksistenčno možnost njihovim svojem ter širi in jači s tem tudi področje vseh onih poklicev, ki so na delavske sloje gospodarsko navezani; med temi je pa trgovski stan jeden iz prvih, in jih mora z blagom zalagati vse. V industrijaliziranih deželah in pokrajinah pa domača gruda ne more več prehraniti delavskih množic in zopet najde trgovina polno poslov, da posreduje pribavo potrebnih hranil iz drugih pokrajin, držav in prekomorskih dežel.

V tej dobi pa ne porastejo le količine trgovinskih predmetov, tekem starih, petih generacij poskoči tudi število njih vrst za mnoge tisoče (kolesa, avtomobili, radio, mnogovrstni stroji, dopisnice, elektrotehnične in fotografske potrebščine, kemični preparati itd.). Blago prihaja na trg poleg tega še v neshetih variacijah in kakovostnih stopnjah, vsak potrošnik pa želi individualno izbiro po svojem okusu, potrebi in premoženjskih razmerah. Ker se je spopolnila ohranbena tehnika (konzerviranje), se more tudi na velike razdalje trgovati z blagom, ki sicer podlega hitri pokvari (meso, sočivje, mleko, maslo, ribe, sadje itd.).

(Nadaljevanje prihodnj.)

Veletrgovina A. Šarabon v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznoverstno žganje, moko in
deželne pridelke, raznoverstno

rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in
mlyn za dišave z električnim
obratom.

Ceniki na razpolago.

Telefon št. 2666.

IV. mednarodni semenj v Solunu se
vrši od 15. do 30. septembra 1929. Pri-
javnice se dobijo tudi v pisarni Zbornice
za trgovino, obrt in industrijo v Ljub-
ljani.

Albanski monopol razstrelivnih snovi
in državna loterija bosta oddana licita-
cijskim potom.

Češkoslovaška industrija porcelana.
Ze precej časa se vršijo v češkoslovaški
industriji porcelana pagajanja v svrhu
izločitve medsebojnega tekmovanja v
domovini in v eksportni trgovini ter v
svrhu izločitve medsebojnega izpodbi-
janja cen. Glede nekaterih prodajnih
trgov so se o cenah in kondicijah že
sporazumeli, glede drugih prodajnih tr-
gov se pogajanja nadaljujejo z dobrimi
izgledi na uspeh.

Konferenca producentov svinca. Za
začetek julija je sklicana v London
mednarodna konferenca producentov
svinca, ki naj precizira svoje stališče k
načrtu sindiciranja, že dalj časa obsto-
ječemu. V poštev pridejo v prvi vrsti
Avstralija, Indija, Kanada, Anglija, Me-
hika in Španija. Svinčeni producenti v
U. S. A. nimajo nobenega zanimanja za
mednarodni kartel, ker je njih produkcija
itak zaščiten po uvozni carini. Nem-
ška produkcija ne pride dosti v poštev,
saj znaša samo ca 60.000 ton na leto ali
1/30 svetovne produkcije in mora Nem-
čija uvažati inozemski svinec v velikih
množinah. Ze v lanskem septembru se
je vršila v Londonu takšna konferenca.
Medtem je narasla produkcija od 150.000
na mesec na 162.000 ton in je londonska

notacija padla pod 23 1/2 funtov. Nova
konferenca bo motrila vprašanje, kako
bi se mogla produkcija prilagoditi po-
rabi, in če bi se dala eventuelno napra-
viti taka organizacija kot je kartel
cinka.

Bata reorganizira. V obratih Batove-
ga podjetja se vrši reorganizacijski pro-
ces. Vzrok ima v nazadovanju prodaje,
o čemer je izvedela javnost prvič šele iz
nekega Batovega govora 1. maja. Bata
je tedaj opozoril, da je prodajne krize
kriva pomanjkljivost prodajnih organi-
zacij in v prvi vrsti pomankljivost eks-
portne organizacije. Omenil je tudi, da
se je reorganizacija že pričela. Razme-
roma največje padanje v prodaji kažejo
nekateri vrste ženskih čevljev, dočim
prodaja moških čevljev manj koleba. Iz-
delovati bodo pričeli vrsto univerzalnih
čevljev, v veliko večjih množinah kot
doslej druge vrste. Onemogoči naj se
tudi špekulacija inozemskih zastopni-
kov, ki so nakupovali samo tedaj, kadar
jim je kazalo; veliko so zaslužili, a do-
bička niso nikdar porabili za znižanje
cen za konsumente. Ustavljeno delo ne-
katerih vrst in reorganizacijska dela so
imela posledico, da je produkcija padla
od začasnega maksimuma 75.000 parov
tudi že na 30.000 parov. — Po izgradbi
podružničnega omrežja v Nemčiji name-
rava izvesti Bata enako akcijo v Fran-
ciji, Angliji, Ameriki in nekaterih me-
stih Azije. Največji del tega ekspanzij-
skega programa hočejo realizirati že v
letošnji zimi. Napraviti hočejo toliko po-
družnic, da bodo mogli vzdržati produk-
cijo vsaj na prejšnji višini.

Knjiga »Državoznanstvom od dr. Fra-
na Ogrina, Kamnik, je ravnokar izšla.
Razen splošnih pojmov o državni ure-
ditvi in orisa naše državne organizacije
nudi raznoverstne, za vsakogar, zlasti pa
za obrtnika (industrija), trgovca in
kmetijca potrebne podatke iz zakonov
in predpisov (o prijavljanju boleznih, de-
lavskem zavarovanju itd.). Knjiga zak-
ljučuje z zakonom o vrhovni državni
upravi in z zakonom o pobijanju korup-
cije ter tvori tako zaokroženo celoto.
Zato je nepogrešljiva tudi občinam, ura-
dom, knjižnicam in šolam. Knjiga ob-
sega 156 strani velikega formata in sta-
ne broširan izvod 50 Din, vezan 62 Din
(pri odzemu od 10 komadov dalje pri-
meren popust). Dobi se v knjigarnah, pa
tudi pri pisatelju.

DOBAVA, PRODAJA.

Izdelava letne obleke in zimskih su-
kenj. Oblastna poštno-telegrafska upra-
va v Ljubljani razpisuje drugo pismeno
dražbo za izdelavo 331 parov letne ob-
leke in 270 kabanice po pogojih šte-
v.

51.219/IV—1929. Dražba bo dne 25. ju-
lija 1929 ob 11. uri v pisarni oblastne
poštno-telegrafске uprave v Ljubljani,
Sv. Jakoba trg št. 2. Jamčevina (5 %
ali, če je inozemec, 10 %) se mora po-
ložiti najkasneje do 10 ure na dan dra-
žbe pri pomožnem uradu oblastne pošt-
telegraf. uprave v Ljubljani, soba št. 41,
kjer se lahko vpogledajo in kupijo tudi
pogoji.

Dobave. Gradbeno odeljenje direkcije
drž. železnic v Ljubljani sprejema do
2. julija t. l. ponudbe glede dobave 420
kvadratnih metrov strešne lepenke in
100 kg lesnega cementa ter glede doba-
ve 200.000 komadov mecesnovih klin-
cev. — Saobračajno-komercialno odel-
jenje Direkcije drž. železnic v Ljubljani
sprejema do 8. julija t. l. ponudbe glede
dobave 2500 komadov brezovih metelj.
(Pogoji so na vpogled pri omenjenih
oddeljenjih.) — Direkcija drž. rudnika
Breza sprejema do 4. julija t. l. ponudbe
glede dobave 300 kg pocinkane pločevine.
Direkcija drž. rudnika Kreka spre-
jema do 12. julija t. l. ponudbe glede
dobave 200 komadov lopat. — Dne
16. julija t. l. se bo vršila pri Inženjer-
skem odeljenju Dravske divizijske obla-
sti v Ljubljani ofertalna licitacija glede
oddaje krovskih del na zgradbi garnizij-
skega intendantskega skladišča v Mari-
boru. (Predmetni oglasi z natančnejšimi
podatki so na vpogled v pisarni Zbor-
nice za TOI.) — Dne 5. julija t. l. se bo
vršila pri Komandi 52. pešadijskega pol-
ka v Ljubljani licitacija glede dobave
razne pisarniške opreme. — Dne 15. ju-
lija t. l. se bo vršila pri Komandi I. di-
vizije konjeniške artiljerije v Slov. Bi-
strici licitacija glede dobave živil (riž,
fižol, zдроб, testenine, čebula, kis, gö-
veji loj, olje, čaj, sladkor itd.). Pogoji so
na vpogled pri omenjenih komandah.

Prodaja lesa se bo vršila potom ofer-
talne licitacije dne 13. julija t. l. pri kr.
direkciji šum v Vinkovcih. (Pogoji so
na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v
Ljubljani.)

Ljubljanska borza.

Tečaj 1. julija 1929.	Povpra- sevanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	2287
Berlin 1 M	1356	1359
Bruselj 1 belga	—	79123
Budimpešta 1 pengő	—	99388
Curich 100 fr.	109440	109740
Dumaj 1 šilling	79905	80205
London 1 funt	27581	27661
Newyork 1 dolar	—	5684
Paris 100 fr.	—	22256
Praga 100 kron	16826	16906
Trst 100 lir	29695	29895

Vrednote: a) Denarni zavodi: Celjska
posojilnica d. d., Celje, denar 170 Din;
Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, de-
nar 123 dinarjev; Prva hrvaška šte-
dionica, Zagreb, denar 850 Din; Kreditni
zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana,
denar 170 Din. b) Industrijska, trgovska in
prometna podjetja: Združ. papirnice Vevče,
Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, de-
nar 125, blago 130; »Stavna družba« d. d.,
Ljubljana, denar 50; »Sešir«, tovarna klobu-
kov d. d., Skofja Loka, denar 105 Din; Tvor-
nica za dušik d. d., Ruše, denar 275, blago
285 Din; Kranjska industrijska družba, Je-
senice, denar 250 Din.

Les: Smreka—jelka: Hlodi I., II., monte
230—270 Din; brzovinski drogovci 240—260
dinarjev; bordonali merkantilni 330 do
380 Din; trami merkantilni 290—310; ško-
rete, konične, od 16 cm naprej 630—650 Din;
škorete, paralelne, od 16 cm naprej 680 do
700 Din; škorete, podmerne, od 15 cm 520
do 550 Din; deske-plohi, kon., od 16 cm
naprej 540—560 Din; deske-plohi, par.,
od 16 cm naprej 580—620. — Bukev: Deske-
plohi, naravni, neobrobjeni 475—500; de-
ske-plohi, naravni, ostrorobi 750—900 Din;
deske-plohi, parjeni, neobrobjeni 650—750;
deske-plohi, parjeni, ostrorobi, 950—1150
dinarjev, testoni 450—480; tavolete 1100 do
1150 Din. — Hrast: Hlodi I., II. 350 do
600 Din; bordonali 1300—1500 Din; deske-
plohi, neobrobj. boules 1300—1500 Din; de-
ske-plohi, neobrobjeni merkantilni 900 do
1000 Din; deske-plohi, ostrorobi (podnice)
1200—1300 Din; frizi 1100—1250 Din. —
Drva: bukova 21—23 Din; hrastova 19—21
dinarjev. — Železniški pragovi: 260 m,
14 x 24, hrastovi 50—56 Din. — Ogļje: bu-
kovo za 100 kg 85—90 Din.

Eksekutivni nakup: ca. 11.547 m³ bukovih
nežamanih plovov, I., II., franko vagon Po-
stojna, plačilo proti računu in duplikatu to-
vornega lista, den. in blago 660 Din; ca.
1.283 m³ bukovih nežamanih plovov III., fko
vagon Postojna, plačilo proti računu in du-
plikatu tovornega lista, den. in bl. 550 Din.
Išče se: hrastova drva, rezana jelovina III.
1.000.000 komadov jelovih dna za sode, 12 in
15 mm debeline, 42/42, blago zdravo in suho,
srednja širina 14 cm, dno sestavljeno iz treh
komadov, vezanih v svežnje; 500.000 kom.
bukovih garnitur za sode, 12 cm debeline,
740 in 760 mm, 60 in 100 mm širine, brez
zarez in peresa, brez ureze za dno, pro-
storna širina 1730 mm, vezana v garniture,
paralelno blago, obrobjeno, cilindrično ža-
gano.

Zito: Pšenica: bačka: 80 kg, 2% primesi,
prompt. dob., mlev. voz., sl. post., plačilo v
30 dneh, 25750—260; bačka: 80 kg, 2%
primesi, mlevska vozina, slov. postaja, do-
bava v juniju, plačilo v 30 dneh, 26250 do
265 Din. — Koruza: »la plata«: dobava
julij, avgust, september, zacarinjeno, slov.
postaja, plačilo v 30 dneh, 29250—295 Din;
bačka: suha, zdrava, rešetana, dobava
promptna, plačilo v 30 dneh, mlevska vozina,
27050—27250 Din; bačka: suha, zdrava,
rešetana, dobava promptna, plačilo v 30 dneh,
navadna vozina, 27750—280 Din. — Ječmen:
baranjski: pivovarski, 70/71 kg, 315—31750
dinarjev; bački: ozimni, 67/68 kg, 290 do
29250 Din. — Oves: bački, slov. postaja,
navadna vozina, 275—27750 Din. — Moka:
pšenična Og: fco Ljubljana, pri odjemu ce-
lega vagona, plačljivo pri prejemu blaga,
365—370 Din.

Tendenea: les: neizpremenjena; deželni
pridelki: neizpremenjena.

Zaključki: les: 4 vagoni; deželni pri-
delki: — vagonov; drugo: — vagonov.

Naznanilo preselitve.

Svečarna J. Kopač & Co., Ljubljana VII

javlja vsem svojim cenjenim odjemalcem, da se je preselila

v svoje lastne
tovarniške in pisarniške prostore

na Celovški cesti št. 32

ob igrišču „S. K. ILIRIJA“ (nasproti gor. kolodvoru).

Brzjavni naslov: SVEČARNA KOPAČ

Telefon št. 2950

POZIVI!

V vsakem kraju se ustanovi podružnica. V to svrhu
se išče poslovodja(-kinja)

podružnice in to zanesljiva oseba (poklic poljuben).

Mesečni dohodek 150—200 dolarjev.

Ponudbe v nemškem in francoskem jeziku na

The Novelty-Company, Valkenburg L., Holland

TISKARNA MERKUR

- LJUBLJANA -
GREGORČIČEVA 23

se priporoča za naro-
čila vseh trgovskih
in uradnih tiskovin.
Tiska časopise, knji-
ge, brošure, cenike,
statute, tabele i. t. d.

H. SUTTNER

- LJUBLJANA -

Ure, zlatnine in
srebrnine

Lastna
protokolirana
tovarna v Švic

VELETRGOVINA
kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

Zaloga sveže pra-
žene kave, mletih
dišav in rudninske
vode.

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!

Parquetne deščice Bakula
Trstje za strope (leseno pletivo)
za strope in stene

Strešno lepenko
in lesni cement

Jos. R. Puh, Ljubljana
Gradaška ulica 22 - Telefon int. 2513